

Sygn. akt. III RC 271/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Olkuszu III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Barbara Halamus-Dyłał

Protokolant st.sekr.sądowy Katarzyna Piątek

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2016 r. w Olkuszu

na rozprawie

sprawy z powództwa R. R.

przeciwko K. R.

o obniżenie alimentów

I. Oddała powództwo.

II. Obciąża powoda R. R. uiszczonymi kosztami sądowymi i odstępuje od obciążania brakującą częścią opłaty.

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do tut. Sądu w dniu 9 października 2015r. powód R. R. wniósł o obniżenie alimentów na rzecz pozwanej – córki K. R. z kwoty po 350 złotych miesięcznie ustalonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 09.02.2009r. sygn.akt XI C 4212/08 do kwoty po 150 złotych miesięcznie poczynając od dnia 19.11.2014r.

Na rozprawie w dniu 24 lutego 2016r. powód R. R. rozszerzył żądanie pozwu w ten sposób , że wniósł o obniżenie alimentów na rzecz pozwanej do kwoty po 100 złotych miesięcznie.

W uzasadnieniu pozwu R. R. podał , że wyrokiem z dnia 09 lutego 2009r. w sprawie o separację Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził od niego na rzecz małoletniej wówczas pozwanej K. R. i drugiej córki M. R. (obecnie M.) alimenty w kwocie po 350 złotych miesięcznie. W związku z usamodzielnieniem się i wyjściem za mąż córki M. obowiązek alimentacyjny powoda względem niej wygasł z dniem 01.08.2015r.

W dniu 19 listopada 2014r. powód miał poważny wypadek w wyniku którego doznał uszkodzenia czaszki z urazem mózgu. Do miesiąca maja 2015r. był osobą leżącą. Obecnie powód jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym i niezdolną do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Powód mieszka z rodzicami , którzy się nim opiekują. Utrzymuje się z renty w wysokości 907 złotych miesięcznie z której dokonywane są potrącenia na poczet zaległych alimentów. Powód nie posiada żadnego majątku.

Pozwana K. R. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego.

W uzasadnieniu pozwana podała , że kwota 350 złotych zasądzonych od powoda na jej rzecz alimentów jest symboliczna i niespotykana w obecnym czasie gdyż nawet opieka społeczna wypłaca alimenty w kwocie wyższej tj. 500 złotych. Ponadto powód zyskał w ubiegłym roku gdyż wygasł obciążający go w kwocie 350 złotych obowiązek alimentacyjny na rzecz jej siostry M. M. (2) , która się usamodzielniała. Pozwana dodała , że jest aktualnie studentką

I roku studiów stacjonarnych na Politechnice (...), codziennie dojeżdża na zajęcia do K. , ponosi koszty kształcenia , zakupu podręczników i innych materiałów. Mieszka z matką , która jest obecnie bezrobotna bez prawa do zasiłku i z dziadkami macierzystymi , którzy posiadają emerytury. Pozwana dodała ,że powód odkąd pamięta prowadził pasożytniczy tryb życia , nadużywał alkoholu i nie łożył alimentów na nią i jej siostrę.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Wyrokiem z dnia 9 lutego 2009r. sygn.akt XI C 4212/08 Sąd Okręgowy w Krakowie orzekł separację pomiędzy powodem R. R. , a matką pozwaną - L. R. , wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnią pozwaną K. R. i jej siostrą M. R. (obecnie M.) powierzył matce oraz zobowiązał powoda R. R. do łożenia na rzecz córek K. R. i M. R. alimentów w kwocie po 350 złotych na każdą z nich , łącznie kwotę 700 złotych miesięcznie.

W dacie orzekania separacji powód R. R. i matka pozwaną – L. R. nie zamieszkiwali wspólnie od 10 lat. L. R. z córkami od 1999r. mieszkała w swoim domu rodzinnym z rodzicami. Małoletnia pozwana K. R. w dacie orzeczenia separacji miała 12 lat i była uczennicą VI klasy szkoły podstawowej. Jej matka L. R. pracowała jako nauczyciel w Szkole Podstawowej w I. z wynagrodzeniem 2.500 zł. netto. Powód R. R. mieszkał ze swoimi rodzicami , od 2008r. nie pracował na stałe , był zarejestrowany jako osoba bezrobotna , nadużywał alkoholu , nie płacił ustalonych w ugodzie zawartej przed Sądem Rejonowym dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie w dniu 25.04.2001r. alimentów na dzieci i nie utrzymywał z nimi kontaktów od wielu lat.

Dowód : akta sprawy Sądu Okręgowego w Krakowie o sygn.akt XI C 4212/08.

Aktualnie powód R. R. ma 42 lata , z zawodu jest mechanikiem samochodowym , zamieszkuje od czasu rozstania z żoną tj. od 1999r. w domu jednorodzinnym z rodzicami. Od tego czasu powód nie pracował na stałe , podejmował się jedynie prac dorywczych „na czarno”. Powód od wielu lat nie utrzymywał żadnych kontaktów z pozwaną i jej siostrą , nie płacił alimentów na córki i w tym zakresie było prowadzone postępowanie egzekucyjne przez komornika sądowego przy SR w Olkuszu , które przez lata było bezskuteczne. W konsekwencji zadłużenie powoda z tytułu zaległych alimentów na rzecz pozwaną K. R. i jej siostry M. R. (obecnie M.) na dzień 05.02.2016r. wyniosło 36.207,89 złotych. Na rzecz Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w T. – funduszu alimentacyjnego powód jest zadłużony na kwotę 8.123,78 złotych , a na rzecz (...) Oddział N. na kwotę 3.704,87 złotych Postanowieniem z dnia 10.09.2015r. Komornik Sądowy przy SR w Olkuszu umorzył postępowanie egzekucyjne w zakresie bieżących alimentów na rzecz starszej córki powoda M. M. (2) i obecnie prowadzi egzekucje bieżących alimentów tylko z wniosku pozwaną K. R. oraz prowadzi egzekucję w zakresie alimentów zaległych.

Dowód : postanowienie Komornika Sądowego przy SR w Olkuszu z dnia 10.09.2015r. Kmp 12/02 k. 5 , zajęcie świadczeń emerytalno – rentowych z tytułu egzekucji świadczeń alimentacyjnych z dnia 04.09.2015r. k. 8 , zeznania pozwaną K. R. k. 41-42 , zaświadczenia Komornika Sądowego przy SR w Olkuszu z dnia 05.02.2016r. k. 38.

Postanowieniem z dnia 22 maja 2014r. Sąd Rejonowy w Olkuszu w sprawie o sygn.akt III RNs 400/13 zastosował wobec uczestnika R. R. obowiązek leczenia odwykowego w zakładzie typu stacjonarnego i ustanowił nadzór nad przebiegiem leczenia odwykowego uczestnika. Pomimo zastosowania obowiązkowego leczenia odwykowego uczestnik w okresie leczenia nie zachowywał abstynencji i leczenia odwykowego nie podjął.

Dowód : akta sprawy o sygn. III RNs 400/13 , Alk 45/14.

W dniu 19 listopada 2014r. powód znajdując się w stanie upojenia alkoholowego doznał urazu głowy i w stanie ciężkim został przewieziony na Oddział Urazowo-Ortopedyczny (...) w O. gdzie przebywał w okresie od 19.11.2014r. do dnia 23.12.2014r. Następnie po leczeniu szpitalnym przebywał przez kilka miesięcy na rehabilitacji w J. i K..

W związku z przeżytym wypadkiem powód nadal pozostaje w leczeniu neurologicznym , zażywa leki.

W następstwie wypadku powód został zaliczony do znacznego stopnia niepełnosprawności poczynając od dnia 19.11.2014r. do dnia 31.01.2016r. oraz uznano , iż powód jest całkowicie niezdolny do pracy. W miesiącu lutym 2016r.

powód ponownie stanął przed komisją ds. orzekania o niepełnosprawności. Decyzja dot. niepełnosprawności powoda nie została jeszcze podjęta. Od dnia 1 maja 2015r. do dnia 13.04.2016r. przyznano powodowi rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w wysokości 907,47 złotych miesięcznie.

Od miesiąca listopada 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonuje potrąceń z renty powoda w wysokości 467,24 złotych miesięcznie, które po odliczeniu kosztów egzekucyjnych są przekazywane do funduszu alimentacyjnego.

Do wypłaty pozostaje powodowi kwota 440 złotych miesięcznie, z której powód kwotę 150 złotych wpłaca do funduszu alimentacyjnego na poczet zadłużenia.

Powód nie ma innych dochodów, ani majątku. Pozostaje na utrzymaniu rodziców z których matka ma emeryturę w wysokości 1.300 złotych, a ojciec ma rentę w wysokości 1.100 złotych.

Dowód: orzeczenie Starostwa Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w O. z dnia 26.01.2015r. k. 6, Decyzja ZUS o przyznaniu renty z dnia 17.06.2015r. k. 7, karta informacyjna leczenia szpitalnego powoda z dnia 23.12.2014r. k. 33-34, zeznania świadka L. R. k.30, zeznania powoda R. R. k. 41, zaświadczenie Komornika Sądowego przy SR w Olkuszku z dnia 11.02.2016r. k. 37 i z dnia 05.02.2016r. k. 38, faktura VAT k. 40, dowód dokonania wpłaty gotówkowej na rzecz (...) w T. k. 39.

Pozwana K. R. ma 19 lat, jest studentką I roku studiów stacjonarnych na (...) na kierunku Gospodarka Przestrzenna na Politechnice (...) im. T. K. w K.. Na zajęcia pozwana dojeżdża codziennie od poniedziałku do piątku środkiem transportu – bus. Pozwana kupuje bilet miesięczny na przejazdy busem, którego koszt wynosi 130 złotych miesięcznie. Dodatkowo na bilety komunikacji miejskiej po K. pozwana wydatkuje ok. 50 złotych miesięcznie. Na czas pobytu w K. pozwana zabiera z domu suchy prowiant, a dodatkowo kupuje studencki obiad na uczelni. Pozwana uczęszcza na dodatkowe prywatne lekcje z matematyki i j.angielskiego za które płaci od 70 do 100 złotych tygodniowo.

Pozwana ma przyznane w aktualnym roku akademickim stypendium socjalne w wysokości 600 złotych miesięcznie. Kwotę 350 złotych alimentów należnych od powoda pozwana pobiera z funduszu alimentacyjnego. Pozwana nie pracuje, nie ma żadnych dochodów i majątku. W utrzymaniu się i pokryciu kosztów związanych z nauką na studiach pomaga pozwanej matka i ciotka.

Dowód: zeznania pozwanej K. R. k. 41-42, zaświadczenie Dziekana (...) Politechniki (...) w K. z dnia 17.11.2015r. k. 18.

Pozwana mieszka razem z matką L. R. i babcią macierzystą w jej domu jednorodzinnym. Babka pozwanej posiada rentę w wysokości 1.100 złotych miesięcznie. Matka pozwanej w okresie od września 2015r. do połowy stycznia 2016r. pozostawała bez pracy, była zarejestrowana jako osoba bezrobotna w Powiatowym Urzędzie Pracy w O. z prawem do zasiłku przyznanym od stycznia 2016r. Dnia 18.01.2016r. matka pozwanej podjęła pracę na umowę o zastępstwo do miesiąca maja 2016r. w niepełnym wymiarze czasu w szkole podstawowej jako nauczyciel z wynagrodzeniem 2.200 złotych brutto.

Dowód: zeznania świadka L. R. k. 30, zeznania pozwanej K. R. k. 41-42.

Sąd zważył co następuje :

Materialnoprawną podstawą rozstrzygnięcia w przedmiocie roszczenia zgłoszonego w niniejszym postępowaniu są przepisy art. 138 krio w zw. z art. 133 § 1 i § 3 krio i 135 § 1 krio.

Art. 138 krio stanowi, że w razie zmiany stosunków można domagać się zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego. Zmiana ta polega na okolicznościach o charakterze następczym, które w sposób istotny modyfikują zakres usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego (poprzez ich zwiększenie lub zmniejszenie) lub wpływają istotnie na rozmiar możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji (poprzez ich obniżenie lub podwyższenie). Podstawą ewentualnej modyfikacji może być jednak wyłącznie zmiana istotna i trwała, co oznacza pogorszenie lub poprawę kondycji materialno-majątkowej którejkolwiek ze stron stosunku alimentacyjnego, a przez

to uaktualnia pytanie o zasadność utrzymywania obowiązku alimentacyjnego na dotychczasowym poziomie. Zgodnie z art. 133 § 1 krio, rodzice są obowiązani do świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, a nie ma dochodów z własnego majątku wystarczających na pokrycie kosztów utrzymania i wychowania. Przesłanką obowiązku jest więc sama niezdolność dziecka do samodzielnego utrzymania, która wytycza równomierną powinność rodziców do łożenia alimentów i zapewnienia dziecku należnych warunków egzystencji. Natomiast art. 135 § 1 krio określa zakres świadczeń alimentacyjnych w ten sposób, że rozmiar alimentów uzależnia od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego.

Jednak w tym kontekście inaczej kształtuje się sytuacja uprawnionej osoby pełnoletniej. Osiągnięcie pełnoletniości przez osobę uprawnioną nie wyklucza samoistnie i automatycznie jej uprawnień (nie uchyla wobec niej obowiązku alimentacyjnego). Sytuacja uprawnionego podlega wówczas jednak zaostrożnym kryteriom oceny. Człowiek pełnoletni może samodzielnie kierować swoimi poczynaniami, decydować o sobie na własny rachunek, bowiem nie podlega władzy rodzicielskiej. Jeśli pełnoletni uprawniony kontynuuje naukę, trzeba wtedy zważyć, czy posiada ku temu predyspozycje - istotne jest więc, czy czas przeznaczony na naukę wykorzystuje produktywnie, czy terminowo realizuje obowiązki i czy rzeczywiście podnosi kwalifikacje zawodowe, gdyż ciągłość nauki musi być poparta dotychczas osiąganymi pozytywnymi wynikami. Chociaż nawet dotychczas osiągnięty określony stopień wykształcenia nie wyklucza obowiązku alimentacji, to również nie przesądza bezkrytycznie o jego utrzymywaniu. Jedyną miarodajną okolicznością i przesłanką, od której zależy istnienie bądź ustanie obowiązku alimentacyjnego jest wtenczas możliwość samodzielnego utrzymania się, rozumiana jako zdolność zarobkowania, uwarunkowana już nabytymi kwalifikacjami (SN w wyr. z 24.3.2000, I CKN 1538/99, niepubl.; wyr. z 14.11.1997, III CKN 257/97, OSNC 1998, Nr 4, poz. 70; wyr. z 12.2.1998, I CKN 499/97, niepubl.; wyr. z 14.11.1997, III CKN 217/97, Prok. i Pr. 1998, Nr 9, poz. 28; teza V uchw. z 16.12.1987 r., III CZP 91/86; wyr. z 8.8.1980, III CRN 144/80, OSNC 1981, Nr 1, poz. 20; wyr. z 17.12.1976, III CRN 280/76, OSP 1977, Nr 11, poz. 196).

Przy czym zgodnie z art. 133 § 3 k.r.o rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możności samodzielnego utrzymania się.

W ocenie Sądu powództwo R. R. nie zasługuje na uwzględnienie i dlatego Sąd oddalił je w całości jako bezzasadne.

Od czasu orzeczenia ostatnich alimentów na rzecz pozwanej minęło 7 lat. W dacie orzeczenia ostatnich alimentów pozwana miała 12 lat i była uczennicą VI klasy szkoły podstawowej. W tym czasie pozwana ukończyła gimnazjum, szkołę średnią, zdała z wynikiem pozytywnym egzamin dojrzałości i rozpoczęła naukę na studiach wyższych w trybie stacjonarnym, obecnie ma 19 lat. Nie ulega wątpliwości, że w tym czasie potrzeby i wydatki pozwanej znacznie wzrosły. Codzienne dojazdy pozwanej do K., przemieszczenie się po mieście, konieczność zakupienia podczas czasu spędzonego na uczelni choćby tylko jednego ciepłego posiłku, zakupy materiałów koniecznych do nauki, wyrównywanie braków z zakresu matematyki i j.angielskiego generują dużo większe koszty aniżeli te, które istniały gdy pozwana była uczennicą szkoły podstawowej. Obecnych wydatków pozwana nie jest w stanie zaspokoić z alimentów pobieranych z funduszu alimentacyjnego, otrzymywanego stypendium socjalnego z uczelni i nawet dzięki wsparciu matki. Pozwana zeznała, że wspiera ją także finansowo ciotka.

W ocenie Sądu okoliczność, iż pozwana zdała egzamin dojrzałości na tyle dobrze, że została przyjęta na studia stacjonarne na wybranym przez nią kierunku studiów świadczy o tym, że posiada ona predyspozycje do kontynuowania nauki na studiach wyższych i ma prawo inwestować w swoje wykształcenie, a rodzice powinni ją w tym wspierać duchowo i finansowo.

Alimenty, którymi powód jest obecnie obciążony względem pozwanej biorąc pod uwagę jej wiek i kontynuowanie kształcenia na studiach wyższych są bardzo niskie. Podnieść przy tym należy, że z dniem 1.08.2015r. powód zyskał albowiem prowadzone przeciwko powodowi postępowanie egzekucyjne w zakresie alimentów bieżących (w kwocie po 350 złotych miesięcznie) na rzecz drugiej córki M. R. (obecnie M.) zostało umorzone. Powoda obciąża obecnie

obowiązek alimentacyjny tylko względem pozwanej K. R. bowiem względem starszej córki obowiązek alimentacyjny wygasł.

Okolicznością bezsporną jest , że w wyniku wypadku , któremu powód uległ w dniu 19.11.2014r. powód R. R. stał się osobą niezdolną do jakiegokolwiek pracy i że nie posiada on obecnie możliwości zarobkowania , wymaga dalszego leczenia , a jedynym jego dochodem jest renta w wysokości 907 złotych. Zdaniem Sądu obecny dochód powoda w postaci renty pozwala mu na płacenie alimentów w zasądzonej kwocie 350 złotych miesięcznie. Podnieść należy , że przyznana powodowi renta jest pierwszym od kilkunastu lat stałym dochodem powoda dzięki któremu możliwe jest prowadzenia skutecznej egzekucji bieżących alimentów. Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonuje potrąceń ze świadczenia powoda w wysokości 467,24 złotych , które po odliczeniu kosztów egzekucyjnych są przekazywane na rzecz funduszu alimentacyjnego. Wcześniej przez wiele lat egzekucja alimentów była bezskuteczna , o czym świadczy zadłużenie alimentacyjne , które obciąża powoda.

Zdaniem Sądu obecne zadłużenie alimentacyjne powoda na rzecz pozwanej , jej siostry i funduszu alimentacyjnego wynoszące ok. 50.000 złotych nie może stanowić okoliczności uzasadniającej obniżenie bieżących alimentów na rzecz pozwanej. Powód sam swoim rażąco nagannym zachowaniem doprowadził do powstania tego zadłużenia. Poczynając od czasu rozstania z żoną – matką pozwanej tj. od 1999r. do czasu wypadku którego doznał w listopadzie 2014r. uchylał się od płacenia alimentów na rzecz pozwanej i jej siostry , płacił przez ten czas alimenty w kwotach po 20 – 100 – 150 złotych , uchylał się od podjęcia stałej pracy pracując na „czarno” - zdaniem Sądu - po to aby uniknąć zajęcia komorniczego w związku z obciążającym go obowiązkiem alimentacyjnym i stale rosnącym zadłużeniem alimentacyjnym. Dodać należy przy tym , że nie płacąc alimentów dodatkowo w ogóle nie interesował się pozwaną i jej siostrą , nie utrzymywał z nią żadnych kontaktów , a ostatni raz widział pozwaną (do momentu spotkania na rozprawie w niniejszej sprawie) w dniu uroczystości przyjęcia przez pozwaną Sakramentu I Komunii Świętej czyli gdy pozwana miała 9 lat.

Podnieść należy dodatkowo , że powód latami nadużywał alkohol , nie podjął leczenia odwykowego nawet wtedy gdy taki obowiązek nałożył na niego sąd , a co więcej mimo nałożenia tego obowiązku nie zachowywał abstynencji. Podczas wypadku w dniu 19.11.2014r. , który miał miejsce w okresie 2 - letniego okresu trwania obowiązku leczenia odwykowego powód R. R. był w stanie upojenia alkoholowego co jednoznacznie wynika z karty informacyjnej leczenia szpitalnego powoda.

Zarówno powód R. R. , jak i świadek E. R. – matka powoda zasłaniaли się co do tej ostatniej okoliczności niepamięcią.

Reasumując w ocenie Sądu kwota dotychczas zasądzonych alimentów na rzecz pozwanej jest adekwatna do jej usprawiedliwionych potrzeb i niezbędna do tego aby pozwana mogła kontynuować naukę na wybranych przez siebie studiach wyższych , co pozwoli jej w przyszłości uzyskać dobry zawód i znaleźć dobrą pracę pozwalającą na samodzielne utrzymanie się. Kwota obecnie obciążających powoda alimentów jest przy tym możliwa do płacenia przez powoda biorąc pod uwagę jego stały dochód w postaci renty oraz okoliczność , że nie obciąża go już obowiązek alimentacyjny względem starszej córki.

Dlatego Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia powództwa i jako bezzasadne je oddalił.

Powód w pozwie wniósł o obniżenie alimentów do kwoty po 150 złotych miesięcznie i od tego żądania uiszczył należną opłatę w kwocie 120 złotych. Na rozprawie w dniu 24 lutego 2016r. rozszerzył żądanie pozwu wnosząc o obniżenie alimentów do kwoty po 100 złotych miesięcznie. Od rozszerzonej części żądania powód nie uiszczył opłaty w kwocie 30 złotych.

Uwzględniając częściowe uiszczenie przez powoda kosztów sądowych Sąd w oparciu o art. 98 k.p.c obciążył powoda uiszczanymi kosztami sądowymi , a w oparciu o przepis art. 102 k.p.c biorąc pod uwagę jego sytuację materialno-bytową i zdrowotną odstąpił od obciążania go brakującą częścią opłaty od rozszerzonego żądania.